

УДК 130.1:[316.324.7:37]

DOI <https://doi.org/10.24195/spj1561-1264.2021.2.8>**Зінкевич Василь Іванович**

кандидат сільськогосподарських наук,
доцент кафедри менеджменту та підприємництва,
доцент кафедри економіки та менеджменту
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
вул. Івана Франка, 24, Дрогобич, Львівська область, Україна
orcid.org/0000-0003-1004-1685

ЗРІЛЕ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ОСВІТИ ІНДУСТРІАЛЬНОЇ ДОБИ У ПРОСТОРІ НОВІТНЬОГО ЧАСУ

У статті аналізуються умови, що забезпечили зріле функціонування системи індустріальної освіти з 1895 р. по 70-ті роки ХХ ст. При цьому світова спільнота скотилася до низки кривавих конфліктів, зокрема й двох світових війн, розпочатих у 1914 і 1939 рр. Освіта у такому середовищі не могла не бути, з одного боку, милітаризованою, а з іншого – спрямувати науковий потенціал у сферу розбудови збройного потенціалу країни. Філософія у цей період вступила в активну фазу постмодернізму, що приніс із собою нові реалії: плюралізм, невизначеність, фрагментарність, багатоваріантність тлумачення, третє «Я», поверховість як принцип, відмова від мимесиса, образотворчість, іронія, пародійність, мистецтво як гра, епатажність, плагіат та імпліцитне і експліцитне цитування, змішання високої і низької культур; тому не дивно, що з'явилася філософія освіти. Класична наука «попливла» і перетворилася на безструктурне явище, формується нова неklasична картина світу – релятивістська, квантово-механічна, імовірнісна. Головний гносеологічний урок, який впливав із найглибших наукових перетворень того часу, полягав в усвідомленні фундаментального факту відносності будь-якої наукової істини. Дух релятивізму і плюралізму стає панівним умонастроєм епохи; світогляд цієї доби автор визначає як науковий, що за своїми ціннісними орієнтаціями є милітаристським; це вплинуло на зміст, форму і засоби формування людини й освіти. Ідеологія вийшла на перше місце і стала основним принципом прийняття управлінських рішень. Вона визріла на основі надмірної довіри до сили технічного і наукового знання. Чинниками, що її породили, є філософія науки і філософія техніки. У сфері практики її запровадив менеджмент, що зробив її провідним принципом управління суспільством та її окремими галузями. Але на цьому етапі відбулася дивна метаморфоза з державними ідеологіями, що знаходилися у стані непримиренних соціальних антагонізмів: вони злилися в одну «суперідеологію», що зняла зайву гостроту протиріччя між світоглядами матеріалізму й ідеалізму, марксизму і лібералізму, буржуазії та робітничого класу шляхом породження тотального технократизму, який охопив усі боки життєустрою планетарної спільноти. Згодом, коли межа ідеології конструктивізму була пройдена, він, технократизм, сам її й знищив.

Ключові слова: індустріальна освіта, життєвий цикл, зрілість, умови, «дух епохи», філософія, наукова картина світу, світогляд, ідеологія.

Вступ. Сьогодні багато людей ностальгують за часами, коли індустріальна освіта була ефективною без електронних дошок, комп'ютерів, спецзошитів, кулерів, електронного обліку навчання і відвідування, без воєнізованої охорони у навчальному закладі. Це натяк на зріле функціонування системи індустріальної освіти, що відбувалося, за нашою класифікацією, у період з кінця ХІХ, а саме з 1895 р., по 70-ті роки ХХ ст. Це час так званої Новітньої історії – терміністоріографії, період всесвітньої історії, що починається з 1914 р. і, на думку одних істориків, триває досі, або, на думку інших, завершився наприкінці 80-х – на початку 90-х років ХХ ст. [1, с. 141–153].

Система освіти індустріальної доби, що покликана обслуговувати матеріальне виробництво відповідним людським капіталом, досягла свого найвищого стану. При цьому світова спільнота, вирішуючи у класовому варіанті буття свої суперечності, скотилася до низки кривавих конфліктів, зокрема й двох світових війн, розпочатих у 1914 і 1939 рр.

Якою була зрілість системи індустріальної освіти й які умови сприяли цьому її стану, є актуальною проблемою з погляду відтворення життєвого циклу даного явища. Система освіти інформаційної доби, що нині зароджується у надрах соціального планетарного організму, також буде його проходити.

Мета та завдання. Мета статті полягає у відтворенні сукупності суспільно-політичних умов у яких система індустріальної освіти була у стані гомеостазу і мала цілком прогнозований та керований вигляд. У цей період на світовій арені після двох кривавих світових війн відбувся вибух наддержавних і міждержавних організаційно-політичних утворень із метою стабілізувати загальну систему міжнародних відносин. Саме у тоді було створено низку міжнародних органів для впорядкування відносин між державами й ідеологічно протилежними соціально-політичними системами: Світовий банк (1944), ООН (1945), Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури – ЮНЕСКО (1945), Міжнародний валютний фонд (1945), Дитячий фонд ООН – ЮНІСЕФ (1946), Світова організація торгівлі – СОТ (1948), НАТО (1949), Блок країн Варшавського договору (1955), Європейська спільнота з вугілля та сталі та Європейська економічна спільнота (1957), Європейський суд з прав людини (1959), ОПЕК (1960) та ін. Усе це свідчить про те, що індустріальна доба реально увійшла у фазу зрілості.

Таким чином, у ХХ ст. вибудовується контур загальносвітової, глобальної системи управління і контролю в контексті поколінь «світових регулюючих органів», що змінили один одного – від експериментального дизайну Ліги Націй до цілком універсалістської ООН на чолі з елітарною Радою Безпеки, що володіє унікальним статусом і надає право на легітимне використання сили. При цьому дедалі більш зримими ставали зародки стійкої системи світової олігархії як об'єднання транснаціональної еліти і бюрократії, «Давоської культури», «Великої сімки», НАТО.

Результати. Умови – це сукупність чинників зовнішнього середовища, що впливають на саморозгортання системи індустріальної освіти. До них нами на попередньому етапі вивчення освітянської проблеми віднесено: «дух епохи», філософію, наукову картину світу, світогляд і, нарешті, ідеологію. У такій послідовності й розглянемо їх у період із 1895 р. по 70-ті роки ХХ ст.

«Дух епохи» напередодні входження системи індустріальної освіти в повну зрілість відбувся 1895 р. і ознаменувався відкриттям радіоактивності. Через відродження людини як земної істоти, просвітництво і реформацію, страту англійського короля «залізною» Олівером Кромвелем і «Марсельезу» французьких комунарів людство зі страхом і трепетом перед майбутнім увійшло до смуги пролетарських революцій. Над цивілізацією постала загроза «диктатури пролетаріату» і тоталітаризму.

«Світло у вікні» з'явилося як прозріння на противагу марксизму-ленінізму, оскільки європейська цивілізація відлік своєї історії здійснювала за принципом «оновлення людини» Фрідріха Ніцше, «духом капіталізму» Макса Вебера, за настановами «благочиння перед життям» і авторитету загальнолюдських цінностей, піднятих Альбертом Швейцером. Потреба у відстороненні цих, як і багатьох інших, загроз глобального протистояння народів і культур поступово змінила мілітаризований «дух епохи» європейської цивілізації. Узагальнені моделі розуміння цієї доби (як загалом, так і окремими сюжетами) представлені працями представників екзистенційної герменевтики – М. Гайдеггера і Х. Гадамера, філософської антропології – М. Шелера, Г. Плеснера і А. Гелена, персоналіста – П. Рікєрта, як справедливо свого часу зазначав В. Андрущенко [2, с. 17].

Таким чином, як не парадоксально, але з набуттям інтелектуальності європейська спільнота створила на етапі зрілості системи індустріальної освіти мілітаризований за змістом і характером «дух епохи», що вибухнув низкою соціальних революцій і двома світовими війнами. Вони стали головними «здобутками» Новітнього часу.

Ясно, що освіта у такому середовищі не могла не бути, з одного боку, мілітаризованою у частині масової підготовки патріотично налаштованих захисників своєї вітчизни і просування ідеї світової революції, а з іншого – повинна була науковий потенціал спрямувати у сферу розбудови збройного потенціалу країни, що, своєю чергою, обернулося «холодною

війною» між двома ідеологічно протилежними соціальними системами і на додачу значно знизило соціальне забезпечення життя світової спільноти до такої міри, що із цією проблемою ми не можемо справитися й нині.

Філософія у цей період вступила в активну фазу постмодернізму, що прийшов на зміну модернізму. Ми тут не маємо наміру аналізувати його як філософську течію, але маємо зазначити, що його принципи суттєво вплинули на долю системи індустріальної освіти. Для нас цікавим є те, що постмодернізм як новий стиль мислення приніс із собою нові філософські реалії. Ясно, що за таких філософсько-світоглядних умов розмивання логічного мислення і, відповідно, підготовка навчальної продукції для освіти певної якості не могли влаштувати як організаторів системи індустріальної освіти, так і споживачів продукції університетів. Як цей вплив був оцінений в університетському середовищі, чітко відрефлексовано у праці «Ідея університету» [3]. Інтелектуали цього періоду буття вищої освіти: В. Гумбольдт, Дж. Ньюмен, Хосе Ортега-і-Гассет, К. Ясперс, Г. Гадамер, Ю. Габермас, В. Лепеніс, Ж. Деріда, М. Квієк дали вичерпну характеристику якості зрілого функціонування університетів Європи і вказали на низку ознак початку занепаду системи індустріальної доби.

Тому не дивно, що як своєрідна інстинктивна реакція інтелектуальної частини західно-європейської думки було породження саме на етапі її зрілого функціонування якісно нового напрямку філософської думки – філософії освіти.

Філософія освіти (англ. Philosophy of education) – галузь філософського знання, що має своїм предметом освіту. Веде відлік своєї історії як окремої дисципліни з початку ХХ ст. Родоначальником філософії освіти у світі вважається англо-американський філософ Джон Дьюї (1859–1952).

В англomовних країнах філософія освіти нині – це галузь з усталеним дисциплінарним статусом і представлена в університетах окремими кафедрами. На освітянських теренах так званого соціалістичного табору, а нині й у Китаї – країні комуністичного спрямування, роль духовного атрактора відіграла комуністична ідеологія – специфічний мотиватор, що притаманний тоталітарним режимам. Організатори системи індустріальної освіти соціалістичного табору на етапі її зрілого функціонування фактично не зверталися до напрацювань філософії освіти, оскільки це були ідеї протилежної ідеологічної сторони. Наш особистий досвід навчання у системі вітчизняної освіти свідчить про те, що у цей час освіта мала дві потужні переваги, оскільки вона була: по-перше, політехнічною за змістом із гарною опорою на математику, а по-друге, у системі вищої професійної освіти вивчалися теорія пізнання, логіка, діалектика і системний аналіз, знову-таки з достатньо великим обсягом вищої математики, що давало змогу випускникам вищої професійної школи фактично бути універсальними особистостями не лише у сфері матеріального виробництва, а й позитивно проявляти себе у сфері національної і світової культури. Перемога над фашизмом у Другій світовій війні й освоєння СРСР у середині ХХ ст. космічного простору яскраво переконують у цьому.

Таким чином, на етапі зрілості зарубіжна філософія диференціювалася і виокремила у своїй структурі місце для філософії освіти як специфічної дисципліни, що призначена була обслуговувати систему індустріальної освіти. У просторі так званого соціалістичного табору її філософська підтримка забезпечувалася низкою дисциплін з арсеналу теоретичної філософії і передусім вивченням теорії пізнання, логіки, історичного і діалектичного матеріалізму і т. ін. Соціальна філософія на теренах колишнього СРСР не культивувалася. Її замінювала така дисципліна, як історичний матеріалізм.

Наукова картина світу етапу зрілості системи індустріальної освіти ґрунтувалася на здобутках наукової революції ХХ ст. і принесла із собою зміну «образу світу». Завершується перехід від механічної картини світу до електродинамічної і релятивістської картини, початок якої було покладено Максвеллом у другій половині ХІХ ст. Як наслідок, почала складатися сучасна природничо-наукова картина світу, що базується на принципах системності, інтервальності і синергетики. Незвідність усього різноманіття світу до механічної картини стала особливою очевидною завдяки відкриттям якісно нових фізичних субстанцій (зокрема, фізичного вакууму) і нових типів взаємодій. Велику роль відіграє тут і розроблення принципово нової

концепції сучасного атомізму, для якого характерна ідея про практично універсальне перетворення і структурну складність «елементарних» частинок [4, с. 104].

Те, що відбулося з науковою картиною світу, важко було передбачити, оскільки класична наука «попливла» і перетворилася на безструктурне явище. Іншими словами, у цей час формується нова некласична картина світу – релятивістська, квантово-механічна, імовірна. Головний гносеологічний урок, який впливав із найглибших наукових перетворень того часу, полягав в усвідомленні фундаментального факту відносності будь-якої наукової істини. Дух релятивізму і плюралізму стає панівним умонастроєм епохи, ставши відправною точкою формування нового типу наукового світогляду. На відміну від попередніх століть розвитку природознавства спостерігається професійний підхід, що його спонукають потреби самої науки, інтерес провідних учених-натуралістів до філософської проблематики, особливо в її методологічному та епістемологічному аспектах [5, с. 10–52]. Світогляд доби зрілості індустріальної системи освіти можна зразу визначити як науковий, що за своїми ціннісними орієнтаціями визначається нами як мілітаристський. Це суттєво вплинуло на зміст, форму і засоби формування людини та розбудову відповідно до вимог нової доби адекватної системи освіти. Рішення було знайдене шляхом інтеграції науки і філософії у категорії «науковий світогляд», що цілком імпонувало наступу раціональності і практичності індустріалізму.

На це питання цілком ґрунтовно відповів, на нашу думку, І.В. Вернадський, який на початку ХХ ст. зазначив: «Іменем наукового світогляду ми називаємо уявлення про явища, доступні науковому вивченню, яке дається наукою; під цим ім'ям ми маємо на увазі певне ставлення до оточуючого нас світу явищ, за якого кожне явище входить у межі наукового вивчення і знаходить пояснення, що не суперечить основним принципам наукового пошуку... Загалом основні риси такого світогляду будуть незмінні, яку б галузь наук ми не взяли за вихідну, – чи будуть то науки історичні, природно-історичні або соціальні, або науки абстрактні, досвідчені, наглядові чи описові» [6, с. 180].

Тому в нас не повинно виникати питання про те, чому система індустріальної освіти була орієнтована на жорсткий раціоналізм, науковий сцієнтизм, філософський позитивізм, відповідний емпіризм, індуктивні методи природничих наук, що стали єдиним джерелом справжніх фактичних знань і чому запанувала ідеологема про те, що лише вони можуть бути джерелом справжніх знань про людину та суспільство.

Ця доба характеризується жорстким протистоянням світоглядних парадигм лібералізму і комунізму, що довело їхніх носіїв до двох світових війн із переходом протистояння у фазу «холодної війни». Релігійний світогляд, що продукували персоналісти з позицій ліберального християнства, у цей час перебував ніби у затінку європейських і світових подій, тихо виконуючи свою місію «морального самовдосконалення особистості», тобто намагаючись «перетворити особу», а не суспільство.

Світоглядна картина того часу складалася з войовничо налаштованих поглядів лібералів і комуністів із протидією щодо них обох із боку релігійного товариства. Тому інтегративна світоглядна субстанція не просто так вирядилася у мілітаристський одяг, оскільки кожній із вищеназваних сторін світоглядного протистояння потрібна була однозначна перемога.

Ідеологія на цьому етапі культурно-історичного розвитку вийшла на перше місце і стала основним принципом прийняття управлінських рішень як із боку капіталістичних держав, так і з боку держав соціалістичного табору. Вона стала принципом державного управління. При цьому «дві системи освіти і виховання – радянська (соціалістична) і західна – розгорталася в ідеологічно різноспрямованих напрямках. Парадоксально, але факт: одні й ті самі знання – надбання світової науки, культури і соціальної практики – в різних системах освіти трактувалися, якщо й не зовсім по-різному, то, у всякому разі, не однаково. Різні «духи» спонукали освітні системи до формування різних типів особистості, з різними установами на життя, з різною філософією і світоглядом. Можливо, саме тому цивілізації не вдалося уникнути конфронтації, апогеєм якої стали Друга світова війна, гонка озброєнь і надто реальна загроза ядерного апокаліпсису» [7, с. 55; 2, с. 17].

Але на цьому етапі відбулася дивна метаморфоза з державними ідеологіями, що знаходилися у стані непримиренних соціальних антагонізмів. Вони злилися, як й передбачав Е. Тоффлер, в одну «суперідеологію». «Кожна цивілізація до того ж має сукупність характерних співвідношень із зовнішнім світом: експлуатаційних, симбіозних, агресивних або мирних. І кожна цивілізація має власну суперідеологію і набір вагомих культурних понять, які формують її погляд на реальність і виправдовують її існування», – зазначав Е. Тоффлер [8, с. 310]. Ім'я її – технократизм. Ідеологія технократизму визріла на основі надмірної довіри світової спільноти у цих двох ідеологічно непримиренних спільнотах до сили технічного і наукового знання. Чинниками, що породили її у сфері теоретичного знання, є філософія науки і філософія техніки. У сфері практики її запровадив менеджмент, що зробив її провідним принципом управління суспільством та окремими галузями. Система освіти тут не стала винятком. Дослідників, які бажають більш детально ознайомитися, як це відбулося у сфері вищої професійної освіти, ми відсилаємо до двох специфічних монографій із цього питання [7; 10].

На практиці сталося так, що ідеологія «зняла» зайву гостроту протиріччя між світоглядами матеріалізму й ідеалізму, марксизму і лібералізму, буржуазії та робітничого класу шляхом породження тотального технократизму, який охопив усі боки життєустрою планетарної спільноти.

На тотальний характер розповсюдження технократизму звертає увагу знову ж таки В.І. Додінова: «Якщо протягом ХІХ століття раціоналізація торкалася переважно оптимальної організації виробництва й управління, то в ХХ столітті відбувається наступний крок: предметом раціоналізації стають не лише окремі соціальні інститути, а й соціальні системи у цілому. Весь соціальний устрій раціоналізованих суспільств підпорядковується визначеним принципам, утворюючи так звані тоталітарні соціуми» [9, с. 129].

Симбіоз філософії науки і філософії техніки суттєво деформував світогляд спільнот незалежно від форм політичного керівництва і, таким чином, породив на цьому етапі становлення індустріалізму технократизм. Це явище дуже швидко і потужно увійшло в наше життя та мертвою хваткою охопило всі елементи планетарного організму, зокрема й систему освіти.

Як наслідок, етап зрілого функціонування системи індустріальної освіти на тлі майже трьох століть її становлення промайнув як одна мить. Його місце і роль у системі сучасної освіти вітчизняні дослідники В. Бех і І. Малик ґрунтовно вивчили і подали у монографіях «Технократизм у дискурсі проблем вищої школи» [7] та «Технократизм в освіті ХХІ століття» [10].

Наголошуючи на складному характері взаємозв'язку впливу ідеології технократизму на розвиток системи індустріальної освіти, окремо підкреслимо, що спочатку її становлення він усіляко позитивно сприяв її саморозгортанню шляхом, по-перше, практичного озброєння організаторів освіти й освітян науковим знанням про поділ суспільної праці і суспільний поділ праці у цій сфері, взаємозв'язок фундаментальної науки, національної культури і професійної освіти у справі формування особистості; по-друге, методами відбору наукового знання для визначення змісту навчального матеріалу і технологією педагогічного впливу на формування індустріальної людини; по-третє, принципами наукового управління освітньою сферою у структурі національних держав; по-четверте, системою і технологією підготовки і перепідготовки педагогічних кадрів у національних системах вищої освіти і т. ін.

Згодом, коли межа ідеології конструктивізму була пройдена, він, технократизм, сам її й знищив, тому його пагубний вплив проявив себе у повному обсязі лише на етапі зрілого функціонування системи індустріальної освіти. Із цієї причини до аналізу цього моменту ми змушені повернутися до нього на наступному етапі роботи.

Висновки. Таким чином, етап зрілого функціонування системи індустріальної освіти розпочався під егідою ідеології гуманізму, що охопив увесь передкапіталістичний період, згодом у його просторі сформувалися дві потужні ідеологічні течії, мається на увазі лібералізм і марксизм, а на завершненні цього періоду голосно заявив про себе технократизм як інтегратор цих непримиренних протилежних течій в органічну єдність. Ясно, що індустріальна освіта весь цей час слідувала у фарватері ідеологічного протистояння двох класових систем: капіталістичної і соціалістичної, а в кінці цього періоду вивела їх на «нейтральний рівень» технократизму.

Останній не лише занавів перспективи розвитку держав, а й спотворив функціонування систем освіти за змістом двох її модифікацій: капіталістичного і соціалістичного зразка. Технократизм як відлуння наукової свідомості штовхнув національні органи управління національними системами індустріальної освіти до пошуку інтегративної форми в умовах перших поштовхів глобалізації та інформатизації. Про це свідчать безкінечні «спроби» керівників національних держав розробити власні системи індустріальної освіти. Саме технократизм як інерційна система мислення індустріальної еліти Об'єднаної Європи виніс континентальну систему вищої освіти цієї доби на підписання 29 червня 1999 р. міністрами освіти 29 країн Західної і Центральної Європи так званої Болонської декларації.

Планетарна спільнота відчула у цей час могутність власного інтелекту і незалежність від першої природи. Далі природа планети стала залежати від поведінки людини, оскільки планетарна спільнота вступила в стан антропоцену. Але це вже виходить за межі дослідження умов етапу зрілого функціонування системи індустріальної освіти. Її зоряний час був, на жаль, надто коротким.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Сич О.І., Мінаєв А.В. Новітня історія: зміст поняття та хронологічні межі : наук. семінар кафедри історії нового та новітнього часу, 9 жовтня 2012 р. *Історична панорама. Історія*. 2012. Вип. 15. С. 141–153.
2. Філософія освіти : навчальний посібник / за заг. ред. В. Андрущенко, І. Предборської. Київ : НПУ імені М.П. Драгоманова, 2009. С. 17.
3. Ідея університету: Антологія / упоряд. М. Зубрицька, Н. Бабалик, З. Рибчинська ; відп. ред. М. Зубрицька. Львів : Літопис, 2002. 304 с.
4. Трифонова М.К. Наука. Образование. Человек : монографія. Киев : НПУ им. М.П. Драгоманова, 2016. С. 104.
5. Лазарев Ф.В., Трифонова М.К. Структура познания и научная революция. Москва : Политиздат, 1980. С. 10–52.
6. Вернадский В.И. Научное мировоззрение. Философские дискуссии 20-х годов: Философия и мировоззрение. Москва : Политиздат, 1990. С. 180.
7. Бех В.П., Малик І.В. Технократизм у дискурсі проблем вищої школи : монографія / за ред. В.П. Бека. Київ, 2009. 263 с.
8. Тоффлер Е. Третя хвиля / пер. з англ. А. Євса. Київ : Всесвіт, 2000. С. 310.
9. Додонова В.І. Постнекласичний дискурс соціальної раціональності : монографія. Донецьк, 2011. С. 129.
10. Малик І.В. Технократизм в освіті ХХІ століття : монографія / за ред. В.П. Бека. Київ, 2008. 208 с.

REFERENCES

1. Sych O.I. Minaiev A.V. (2012). Novitnia istoriia: zmist poniattia ta khronolohichni mezhi : nauk. seminar kafedry istorii novoho ta novitnoho chasu, 9 zhovtnia 2012 r. // Istorychna panorama: zb. nauk. st. ChNU. Spetsialnist «Istoriia». Chernivtsi, Chernivetskyi nats. un-t, Vyp. 15. S. 141-153. [in Ukraine].
2. Filosofiia osvity: navch. posib. za zah. red. V. Andrushchenka I. Predborskoii (2009). K.: Vyd-vo NPU imeni M.P. Drahomanova, S. 17. [in Ukraine].
3. Ideia universytetu: Antolohiia(2002). // Uporiad.: M. Zubrytska, N. Babalyk, Z. Rybchynska; Vidp. red. M. Zubrytska. Lviv: Litopys, - 304 s. [in Ukraine].
4. Tryfonova M.K. (2016). Nauka. Obrazovanye. Chelovek: monohrafiya. K.: Vyd-vo NPU imeni M.P. Drahomanova, S. 104. [in Ukraine].
5. Lazarev F.V. Tryfonova M.K. (1980). Struktura poznanyia y nauchnaia revoliutsyia. Moskva: Polytyzdat S. 10-52. [in Russian].
6. Vernadskyi V.I. (1990). Nauchnoe myrovozrenye. Fylosofskye diskussyy 20-kh hodov: Fylosofiya y myrovozrenye. Moskva: Polytyzdat, . S. 180. [in Russian].
7. Bekh V.P., Malyk I.V. (2009). Tekhnokratyzm u diskursi problem vyshchoi shkoly: monohrafiia / za red. V.P. Bekha. K.: – 263 s. [in Ukraine].

8. Toffler E. (2000) Tretia Khvyliia / perevod s anhl. A. Yevsa. K.: Vyd. dim «Vsesvit», S. 310. [in Ukraine].
9. Dodonova V.I. (2011). Postneklasychnyi dyskurs sotsialnoi ratsionalnosti: monohrafiia. Donetsk, S. 129. [in Ukraine].
10. Malyk I.V. (2008). Tekhnokratyzm v osviti XXI stolittia: monohrafiia / za red. V.P. Bekha. K.: – 208 s. [in Ukraine].

Zinkevych Vasyl Ivanovych

Candidate of Agricultural Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Economics and Management
Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University
24 Ivan Franko str., Drohobych, Lviv region, Ukraine
orcid.org/0000-0003-1004-1685

MATURE FUNCTIONING OF THE EDUCATION SYSTEM OF INDUSTRIAL AGE IN THE SPACE OF THE MODERN TIME

The article analyzes the conditions that have ensured the mature functioning of the industrial education system from 1895 to 70s of the 20th century. At the same time, the world community has slipped into a series of bloody conflicts, including the two world wars that began in 1914 and 1939; education in such surroundings could not but exist: on the one hand, militarized, and on the other – to channel scientific potential into the sphere of building the country's armed potential. During this period philosophy entered the active phase of postmodernism, which brought with it new realities: pluralism, uncertainty, fragmentation, multivariate interpretation, the third "I", superficiality as a principle, rejection of mimesis, fine art, irony, parody, art as a game, outrageousness, plagiarism and implicit and explicit citation, blending of high and low cultures; so it is not surprising that a philosophy of education has emerged. Classical science "has floated" and become a structureless phenomenon, a new non-classical picture of the world is being formed – relativistic, quantum-mechanical, probabilistic. The main epistemological lesson, emerged from the most profound scientific transformations of that time was the awareness of the fundamental fact of the relativity of any scientific truth. The spirit of relativism and pluralism becomes the dominant mood of the era; the author defines the worldview of this era as scientific, which is militaristic in its value orientations; it affected the content, form and means of human formation and education. Ideology came first and became the basic principle of managerial decision-making. It has matured on the basis of excessive trust in the power of technical and scientific knowledge. The factors that gave rise to it are the philosophy of science and the philosophy of technology. In the field of practice, it has been introduced by management, which has made it a leading principle in the management of society and its individual industries. But at this stage there was a strange metamorphosis with state ideologies that were in a state of irreconcilable social antagonisms – they merged into one "super ideology" that "removed" the unnecessary sharpness of the contradiction between worldviews of materialism and idealism, marxism and liberalism, bourgeoisie, working class by means of total technocratism that has covered all aspects of the planetary community lifestyle. Subsequently, when the boundary of the constructivist ideology was passed, technocratism destroyed it itself.

Key words: industrial education, life cycle, maturity, conditions, «spirit of the era», philosophy, scientific picture of the world, worldview, ideology.